

KOD 657

تریبون ۶

زهستان ۲۰۰۱ قیش

TRIBUN 6, Q1 ی ۲۰۰۱

KOD: TR657

تریبون ۶،

موسیقی شهری ریشه گرفته از اعصار کهن

توماس آندربرگ

Thomas Anderberg

ترجمه از سوئدی: امیر خلخالی

هنگامیکه «عالیم قاسم/وف» با دو تا هم گروه خود، برادران مالیک و ائلشان منصوراوف وارد سن می شوند، علت اینکه «چرا میکروفونها در ارتفاع خیلی پائین نصب شده اند»، معلوم می شود. آنها برنامه خود را نشسته اجرا می کنند که آن امکان تحرک را محدود کرده ولی هیچ محدودیتی در ایفای نقش ایجاد نمی کند. موقعی که قاسم اوف دستهای خود را بلند می کند بصورت یک شامان درمی آید.

تعداد آلات موسیقی اندک بوده ولی با تنوع خیلی بیشتری مورد استفاده قرار می گیرند. عالیم قاسم اوف دایره ای را که مجهز به حلقه های فلزی می باشد، اغلب به کناره آن می زند و هنگامیکه شدت قطعه ها بیشتر و بیشتر می شود، آنموقع با کف دست و یا با دست گره شده به وسط دایره یعنی به پوست می زند. مالیک منصوراوف تار می نوازد که مانند یک عود گردن دراز می باشد و در طول قرن ۱۹ خیلی رواج یافت. «ئلشان منصوراوف» کمانچه می نوازد که یک ساز زهی کوچکی است که روی زمین نگه داشته می شود و صدای آن مثل

ترکیب صدای سی‌تار و گامبا می‌باشد و همچنین می‌تواند از خود صدای خیلی زیر مانند زیر ویولن و صدای پدال بلند ارگ بدهد.

باینهمه، صدایی که مسلط است، صدای خود عالیم قاسیم‌اوف می‌باشد. وی بدون هیچ مشکلی در صدا، که قابل شنیدن باشد صدای خود را از صدای پایین تصنیف سرایی به صدایی بلند که به بلندی صدای اذان می‌باشد تغییر می‌دهد.

صحبت از هنر موسیقی شهری است که در طول قرون وسطی شکل گرفت. زبان موسیقی آذربایجان به فارسی و ترکی نزدیکتر است. در زمان شوروی مقامات تلاش می‌کردند فرهنگ موسیقی اروپای غربی را وارد کنند که در نتیجه آن یک سبک موزیکال هنری بر پایه موزیکال سنتی، مخصوصاً توسط چند تاز شاگردان شوستاکوویچ: قارا قارایف و اوزیر حاجی بیوف توسعه یافت. مخصوصاً موسیقی اوپرا در طول این سالها پیشرفت کرد.

چند تا آهنگ اوپرا نوشته شد مربوط به روش متن بودند که در اصطلاح محلی «موغام» نامیده می‌شود. موغام، تصنیف متناوب آمیخته با قطعه‌های ساز و بخشهای بدیهه‌گویی است که در آن نوازنده‌ها گاهی از خواننده تقلید می‌کنند. مدت آن متفاوت است. در کنسرت روز شنبه یکی ۱۰ دقیقه و دیگری ۴۵ دقیقه بود. عالیم قاسیم‌اوف گاهی برای آمش به دایره تکیه داد و غرق در حکایت خود پاسخی به فریاد جمعیت نداد. چند بار شدت و توجه جمعیت به اوج خود رسید و آن موقعی بود که قسمت موسیقی شبیه موسیقی رقص در حال اجرا بود. جو تا حد زیادی شاد و عالی بوده و کنسرت آمیخته‌ای از حکایه‌گویی و اعمال روحانی بود.